

Άρειος Πάγος 1204/1988, Τμ. Β'

Πηγή: Ε.Ε.Δ. 48/89 σελ. 1007

Περίληψη: Η σχετική για τα εργατικά ατυχήματα νομοθεσία εφαρμόζεται και στους ναυτικούς. - Έννοια εργατικού ατυχήματος. - Η επιδείνωση προϋπάρχουσας ασθένειας του μισθωτού δεν θεωρείται εργατικό ατύχημα όταν η εργασία παρέχεται κάτω από κανονικές συνθήκες. - Αντιθέτως θεωρείται εργατικό ατύχημα όταν μετά την εκδήλωση προϋπάρχουσας νόσου ο εργοδότης εξακολουθεί να απασχολεί το μισθωτό με τις ίδιες, όπως προηγουμένως συνθήκες εργασίας, με αποτέλεσμα την επιδείνωση της κλονισμένης ήδη υγείας αυτού. - Αυτό όμως προϋποθέτει ότι ο εργοδότης γνώριζε την κλονισμένη υγεία του μισθωτού και τον κίνδυνο που ενείχε για αυτή η συνέχιση της εργασίας.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1915 άρθρ. 1, Ν. 3816/1958 άρθρ. 66, Α.Κ. άρθρα 288 και 662.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος κ. ΒΑΣ. ΛΙΝΑΡΔΟΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. ΑΘ. ΣΙΟΥΛΑΣ

Δικηγόροι οι κ.κ. Β. Βασιλείου, Εμμ. Ανδριανάκης

Κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 551/1915 που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. 24.2.1920 και εφαρμόζεται κατά το άρθρο 66 του ν. 3816/1958 και σε ατυχήματα ναυτικών, ως ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας η εξ αφορμής αυτής, θεωρείται η νόσος, η οποία επήλθε στον εργάτη ή υπάλληλο όχι από την εξασθένηση του οργανισμού του λόγω του είδους και της φύσεως της εργασίας που κατά τη σύμβαση εκτελούσε, αλλά και την εκτέλεση της εργασίας κάτω από όλως εξαιρετικές, ασυνήθιστες και ανώμαλες συνθήκες που είχαν ως συνέπεια να καταπονηθεί βαρύτητα ο οργανισμός του και οι οποίες αποτέλεσαν την κύρια αφορμή για να αναπτυχθεί, εκδηλωθεί και επιδεινωθεί η ασθένεια. Εξ άλλου από την παραπάνω διάταξη σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του αυτού κωδικοποιημένου νόμου, προκύπτει ότι σε περίπτωση που προϋπήρχε η ασθένεια στον εργαζόμενο, χωρίς να έχει εκδηλωθεί, τότε η επιδείνωση αυτής δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, όταν η εργασία παρέχεται, σύμφωνα με τη σύμβαση κάτω από κανονικές συνθήκες, χωρίς τη μεσολάβηση άλλου εξωτερικού γεγονότος, ξένου προς τον οργανισμό του παθόντος. Στην περίπτωση αυτή δεν γεννιέται υποχρέωση του κυρίου της επιχειρήσεως να αποζημιώσει, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, τον εργάτη ή υπάλληλο που έχει υποστεί ολική ή μερική, πρόσκαιρη ή διαρκή ανικανότητα για εργασία, ή τον κληρονόμο σε περίπτωση θανάτου. Αντιθέτως, υπάρχουν οι όροι του βίαιου συμβάντος και υποχρεούται ο εργοδότης σε αποζημίωση, όταν μετά την εκδήλωση της προϋπάρχουσας νόσου, εξακολούθησε η αυτή, όπως και προηγουμένως, με κανονικές, έστω και δυσμενείς, συμφυείς όμως με τη φύση της εργασίας συνθήκες, απασχόληση του μισθωτού, με αποτέλεσμα την παραπέρα επιδείνωση της κλονισμένης ήδη υγείας του, εφόσον η εξακολούθηση της εργασίας ενόψει της εξασθένησεως των δυνάμεων του, του είδους της παρεχόμενης εργασίας και των λοιπών περιστάσεων, δεν επέτρεπαν στον εργοδότη, κατά τις διατάξεις των άρθρων 288 και 662 Α.Κ., που επιβάλλουν σε αυτόν να εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις σύμφωνα με την καλή πίστη και ιδιαίτερα να ρυθμίζει την εργασία κατά τρόπο, ώστε να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του μισθωτού, να αξιώνει από τον έχοντα κλονισμένη την υγεία του μισθωτό, να συνεχίσει εργαζόμενος. Αυτό όμως προϋποθέτει ότι ο εργοδότης γνώριζε την κλονισμένη από ασθένεια υγεία του μισθωτού και τον κίνδυνο που ενείχε γι' αυτήν η συνέχιση της εργασίας, καθόσον μόνο η γνώση αυτή δημιουργεί και την αντίστοιχη πιο πάνω υποχρέωση. Στην προκείμενη υπόθεση το Εφετείο δέχθηκε ότι ο σύζυγος της αναιρεσίβλητης, ο οποίος εργαζόταν από της 3.11.1978, ως υφιστάμενος μηχανικός στο ναυαγοσωστικό πλοίο της αναιρεσείουσας και απολύθηκε από τον πλοίαρχο, την 29.1.1982, λόγω ασθένειας, απεβίωσε την 27.12.1982 από καρκίνο του πνεύμονος, αφού νοσηλεύθηκε προηγουμένως από 9.2.1982 μέχρι 16.4.1982 στο Διαγνωστικό και Θεραπευτικό Κέντρο Αθηνών "Υγεία" και στη συνέχεια από 1.9.1982 μέχρι 29.11.1982 στο Διαγνωστικό και Θεραπευτικό Ινστιτούτο Πειραιά. Ότι κατά μήνα Ιούνιο του έτους 1981 άρχισε να εμφανίζει εκδηλώσεις φθίνουσας καταβολής δυνάμεων και συμπτωμάτων δυσχερούς λειτουργίας της αναπνοής σε μεγάλο βαθμό, πράγμα που ανέφερε στον πλοίαρχο και εξετάστηκε στη συνέχεια από το γιατρό, ο οποίος αποφάνθηκε ότι έπασχε από γρίπη, γιατί είχε ακροαστικά και του χορήγησε φάρμακα και ολιγοήμερη άδεια. Ότι μετά τη λήξη της άδειας επανήλθε στην εργασία του, πλην όμως παρουσίασε τα ίδια φαινόμενα, γι' αυτό και επισκέφθηκε άλλες δύο ή τρεις φορές το γιατρό, ο οποίος διέγνωνε και πάλι γρίπη με ακροαστικά. Ότι ο πλοίαρχος, ο οποίος γνώριζε τα πιο πάνω συμπτώματα, δηλαδή, της δυσχερούς λειτουργίας της αναπνοής του και της φθίνουσας καταβολής των δυνάμεων, που είχαν ως συνέπεια τη μειωμένη απόδοση της εργασίας, του

επέβαλε, παρά ταύτα, να εκτελεί τα καθήκοντά του και να εργάζεται υπερωριακώς γιατί τον θεωρούσε ικανό για εργασία αφού δεν είχε αντίθετη γνώμатеυση του γιατρού και τον απέλυσε τελικά, λόγω ασθένειας, την 29.1.1982, δηλαδή μετά εξάμηνο από τότε που εμφανίσθηκαν τα συμπτώματα της νόσου από την οποία αποβίωσε. Ότι καιτοι η νόσος του καρκίνου του πνεύμονος, από την οποία απεβίωσε, είναι νόσος άγνωστης αιτιολογίας και ως γενεσιουργοί παράγοντες αυτής δεν θεωρούνται η παροχή κοπιαστικής εργασίας και οι δυσμενείς συνθήκες κάτω από τις οποίες παρέχεται αυτή, εντούτοις, στην προκείμενη περίπτωση, η εκτέλεση της εργασίας, κανονικής και υπερωριακής, που του επέβαλε ο πλοίαρχος, ο οποίος γνώριζε τα ασφυκτικά φαινόμενα και τη φθίνουσα καταβολή των δυνάμεών του, την οποία εργασία, παρείχε μεν κάτω από τις αυτές όπως και προηγούμενα συνθήκες στο χώρο του μηχανοστασίου του πλοίου, με τις εκεί κρατούσες δυσμενείς συνθήκες, πλην όμως, ενόψει της καταστάσεως της υγείας του, οι συνθήκες αυτές παροχής της εργασίας, είχαν πλέον τον χαρακτήρα των ασυνήθων και εξαιρετικών και είχαν ως συνέπεια να επιδεινώσουν, το τελευταίο εξάμηνο της εργασίας του, κατά το οποίο εμφανίσθηκαν τα συμπτώματα, την κατάσταση της υγείας του και επισπεύσουν το θάνατό του λόγω και της ελλείψεως της κατάλληλης θεραπευτικής αγωγής. Ο πλοίαρχος, που είχε πλήρη γνώση της καταστάσεως της υγείας του συζύγου της αναιρεσίβλητης, και της αδυναμίας να παρέχει, λόγω αυτής της καταστάσεως, απρόσκοπτα την εργασία του, όφειλε να αναστείλει την παροχή της εργασίας και να μεριμνήσει είτε για την άμεσο απόλυσή του είτε για την εισαγωγή του στο Νοσοκομείο και όχι να αξιώνει την παροχή κανονικής και υπερωριακής εργασίας στο χώρο του μηχανοστασίου, με την υπάρχουσα εκεί έντονη ατμόσφαιρα των αναθυμιάσεων, που επιτείνει τα ασφυκτικά φαινόμενα της αναπνοής, αξίωση που είναι αντίθετη προς την καλή πίστη και την υποχρέωση του εργοδότη να ρυθμίζει την εργασία του εργαζομένου κατά τρόπο ώστε να προστατεύεται η υγεία του και η ζωή του. Στην συνέχεια δέχθηκε το Εφετείο ότι ο θάνατος του συζύγου της αναιρεσίβλητης που έγινε από βίαιο συμβάν και οφείλετο σε εργατικό ατύχημα. Έτσι, αφού εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση που είχε απορρίψει την αγωγή, επιδίκασε στην αναιρεσίβλητη σύζυγο την προβλεπόμενη από τον προαναφερθέντα ν. 551/1915 αποζημίωση λόγω θανάτου του εργαζομένου, ως και χρηματική ικανοποίηση για ψυχική οδύνη που υπέστη η αναιρεσίβλητη από το θάνατο του συζύγου της που επήλθε από την αμελή συμπεριφορά του πλοίαρχου. Με αυτά που δέχθηκε το Εφετείο, ούτε ευθέως, ούτε εκ πλαγίου, με ανεπαρκείς αιτιολογίες, παραβίασε τις προεκτεθείσες διατάξεις, τα δε αντίθετα που υποστηρίζει η αναιρεσείουσα με τους δύο λόγους της υπό κρίση αναιρέσεως, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. (Επικυρώνει την 760/1987 απόφ. του Εφετείου Πειραιά).